

60 ARTROSKOPIJA GLEŽNJA

Zmago Krajnc

1. Kaj je artroskopija gležnja?

Artroskopija gležnja je operacijski poseg, ki omogoča operaterju pogled v notranjost operiranega gležnja s pomočjo posebnega optičnega instrumenta – artroskopa, postavitve dokončne diagnoze in v večini primerov tudi hkratno oskrbo okvarjene strukture.

2. Kaj je gleženj?

Gleženj je sklep, ki povezuje golen in stopalo. Je najpogosteje poškodovan sklep, ki ga obravnavamo v travmatoloških ambulantah. Ko govorimo o gležnju, govorimo o sklepu, ki ga zgoraj omejujeta spodnja dela golenice in mečnice, spodaj pa kosti, ki tvorijo stopalo. Stabilnost sklepu zagotavljajo pravilen položaj kostnih struktur in vezi, ki obdajajo sklep.

3. Kdaj je potrebna artroskopija gležnja?

Gleženj je sklep, preko katerega se telesna teža prenaša na stopalo in je med evolucijo s pojavom pokončne hoje prevzemal vse večje obremenitve. *Športne aktivnosti, poškodbe pri delu, obraba hrustančnih površin ali slabitev tkiv s starostjo, ter različne bolezni* lahko povzročijo motnje v delovanju oz. okvare struktur, ki tvorijo gleženj. To lahko občutimo kot bolečino, otekanje gležnja ali zmanjšano funkcijo sklepa.

Če pri odpravljanju težav ni bila uspešna konzervativna terapija (počitek, fizioterapija, zdravila) ali pa kljub ostalim diagnostičnim metodam (RTG, CT, MR, UZ) še vedno ne poznamo vzroka vaših težav, vam svetujemo artroskopijo.

Z artroskopijo gležnja lahko postavimo diagnozo, oskrbimo poškodbe sklepnih površin, odstranimo prosta telesa, odstranimo vzroke utesnitev, oskrbimo in po potrebi odstranimo notranjo sklepno ovojnico (revmatološki bolniki), zatrdimo sklep v primeru hude obrabe, odvzamemo vzorce tkiv za nadaljnje preiskave ali pa ugotovimo stanje, ki zahteva večje operativne posege (npr. menjava sklepa).

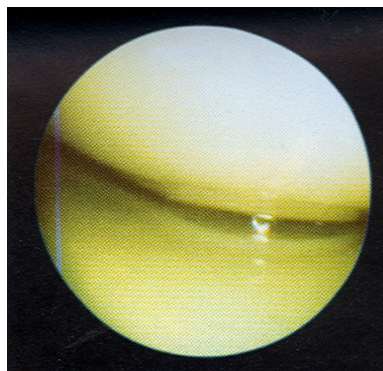
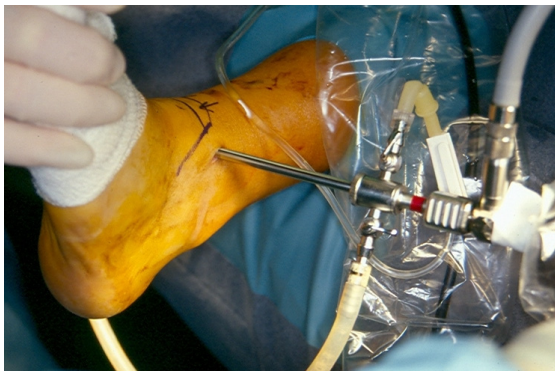
4. Kako poteka artroskopija gležnja?

Artroskopski poseg praviloma izvajamo v brezkrvju s pomočjo spinalne (omrtven spodnji del telesa) ali splošne (spanje) anestezije, po dogovoru med bolnikom, operaterjem in anesteziologom.

Če poseg izvajamo v spinalni anesteziji, ga lahko bolnik spremlja po monitorju. Operater bo skozi majhne reze (dva, po potrebi tudi več) v gleženj uvedel kot svinčnik veliko kamero, sklep napolnil s sterilno tekočino in pregledal notranjost sklepa. Pri tem si bo pomagal s kljukico, uvedeno skozi drug rez. Po pregledu sklepa sledi poprava okvarjenih struktur, izpraznitev tekočine iz sklepa in šiv ali pa lepljenje majhnih vstopnih ran.

Operacija običajno traja 1-3 ure, odvisno od najdenih okvar. Domov predvidoma odidete v nekaj dneh.

Slika 1. Uvajanje artroskopa v levi gleženj in slika na monitorju, ki prikazuje sklepno površino golenice (zgoraj) in skočnice (spodaj).

5. Kdo vas napoti na artroskopijo?

Zdravnik družinske medicine vas napoti k ortopedu, ki po pregledu vašega gležnja in dokumentacije oceni, ali bi vam svetoval artroskopijo prizadetega sklepa. Ortoped vam po pregledu postavi diagnozo in vam predstavi možnosti zdravljenja in predvidene rezultate tega. Opozori vas tudi na možne komplikacije.

Če se strinjate s posegom, vas ortoped vpiše na seznam čakajočih na operacijo. Strinjanje z operacijo morate pred posegom tudi pisno potrditi. O natančnem datumu operacije vas običajno pisno obvestimo 2-4 tedne pred posegom.

6. Kako poteka priprava na artroskopsko operacijo?

Pred posegom naj vas pregleda zdravnik družinske medicine in vas po potrebi napoti še v ustrezno specialistično ambulanto. Pred operacijo morate imeti urejen krvni sladkor, krvni pritisk, morebitne motnje srčnega ritma. Na poseg se morate psihofizično pripraviti.

Ob sprejemu morate imeti s seboj sveže laboratorijske izvide krvi (do enega meseca) v skladu z Navodili za pripravo bolnika v osnovnem zdravstvu za operativni poseg v anesteziji (podrobna navodila boste dobili pri svojem zdravniku družinske medicine) ter po možnosti RTG slike, stare največ pol leta. Če se zdravite zaradi drugih bolezni (srce, sladkorna bolezen), pa morate dobiti po možnosti še mnenja kliničnih specialistov ustrezne stoke (internist) o sposobnosti za operativni poseg.

Ne pozabite na izvide ortopeda.

Na sprejem pridite tešči.

Zdravila, ki jih jemljete doma, prinesite s seboj. Predoperativno se posvetujte z zdravnikom družinske medicine o potrebi po prenehanju jemanja nekaterih zdravil pred operacijo.

7. Kakšni so možni zapleti po artroskopski operaciji?

Nihče vam ne more zagotoviti 100 % varnosti operativnega posega. Pri artroskopijah so zapleti zelo redki, vendar je prav, da nanje opozorimo. Možni zapleti pri artroskopiji gležnja so dražeči izlivi v operiran sklep (večji zahtevajo punkcijo), manjše poškodbe hrustanca med operacijo (praviloma brez posledic), pooperativno lahko pride do vnetja gležnja, zamašitve in vnetja ven spodnjih okončin, možna je tudi okvara žil ali živcev.

8. Kakšen je pooperativni potek zdravljenja?

Nekaj dni po posegu bo gleženj še blago otečen; priporočamo lokalno hlajenje z ledom (4-krat po 15 minut). Ortoped vam bo predpisal protibolečinska zdravila. Ker operacije praviloma izvajamo v brezkrvju (Esmarhova preveza), boste prejeli še antikoagulantna zdravila (injekcije, ki si jih boste aplicirali sami predvidoma 7 dni po operaciji – naučili vas bomo v bolnišnici), sicer pa upoštevajte navodila operaterja do prve kontrole pri njem. Šive vam bo predvidoma odstranil vaš zdravnik družinske medicine 8.-14. pooperativni dan.

Če je bil opravljen le manjši operativni poseg, boste v nekaj tednih (4-8) ponovno aktivni, sicer pa lahko okrevanje traja tudi več mesecev (6-12). Po posegu lahko pričakujete, da boste operirano okončino nekaj časa razbremenjevali (bergle).

V primeru močnega otekanja, rdečine gležnja, bolečine v gležnju, goleni ali vročine je potreben takojšen pregled pri vašem zdravniku družinske medicine, ki vas bo po potrebi napotil k ortopedu.

9. Kakšni so pričakovani rezultati?

Čeprav lahko z artroskopskim posegom ozdravimo številna stanja, pa lahko tudi po posegu ostanejo prisotne manjše težave v obliki občasnega zbadanja bolečin in nekatere omejitve fizične aktivnosti v primerjavi z obdobjem pred poškodbo oz. pred začetkom težav.